

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka práce: Bc. Andrea Finkousová

Název práce: Posttraumatický rozvoj po úmrtí blízké osoby v dospělosti a ve stáří

Vedoucí: PhDr. et Mgr. Hana Valentová, Ph.D.

Oponent: PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.

V předkládané diplomové práci autorka navazuje na výzkum posttraumatických změn a rozvoje, který realizovala v rámci bakalářské práce a kde sledovala tyto změny u věkové skupiny mladých dospělých, kteří prožili ztrátu blízké osoby. V aktuální diplomové práci pokračuje v tomto tématu, ale rozšiřuje své zkoumání na další dvě věkové skupiny – respondenty ve věku 40-60 a starší než 70 let. To jí umožňuje nejen zjišťovat oblasti změn v určité věkové skupině, ale také sledovat a porovnat, zda a jak se prožívání závažné životní události v souvislosti s věkem respondentů liší.

V teoretické části práce autorka postupuje systematicky od představení termínu posttraumatického rozvoje přes historii zkoumání k vybraným teoretickým konceptům. Popis konceptů nezůstává pouze součástí teorie a neplní jen přehledovou funkci, ale autorka je následně v praktické části práce využívá – hodnotí jejich soulad s vlastními výzkumnými zjištěními. Teoretická část je postupně zacílena a zužována k specifikům tématu růstu po smrti blízké osoby. Za cennou považuji kapitolu 3, kde jsou představena aktuální výzkumná zjištění, která se tohoto tématu týkají. Nezůstává však jen u popisu, po představení jednotlivých výzkumů autorka provádí i krátkou metaanalýzu zdrojů. Celá teoretická část je psána kultivovaně, je zřejmá jazyková a stylistická obratnost autorky. V teoretické části je využito širokého spektra převážně primárních zdrojů, které jsou pečlivě citovány, je zřejmé, že se autorka v daném tématu bezpečně orientuje a je schopna svůj vhled do problematiky také textově zprostředkovat.

V praktické části práce autorka realizovala a metodou obsahové analýzy zpracovala celkem 18 polostrukturovaných rozhovorů s respondenty 2 určených věkových skupin. Cíle, hlavní i specifické výzkumné otázky jsou jasně formulovány a celý výzkumný postup a průběh analýzy dat je transparentně a přehledně popsán, přepis rozhovorů je součástí přílohy. Hlavní výzkumnou otázkou je zda a v jakých oblastech se posttraumatický růst u respondentů objevuje. V rámci prezentace výsledků výzkumu jsou pro zpřehlednění výstupů prezentovány

přehledy hlavních kategorií – detekovaných oblastí posttraumatického růstu, kterými jsou: 1. Vztahy (Rodina, Péče o druhé) 2. Změna vztahu k sobě (Sebedůvěra, Důležitost zdraví, Osamostatnění) 3. Hodnota života (Vážení si života, Křehkost života, Změna priorit) 4. Jiný pohled na události denního života 5. Změna profesního směřování 6. Nové možnosti 7. Spirituální změna. Autorka uvádí i tabulku výskytu kategorií u jednotlivých respondentů, jednotliví respondenti jsou následně podrobněji představeni v krátkých obdobně strukturovaných textech, které nabízejí základní přehled o jejich životní situaci, shrnují oblasti zaznamenaného růstu, které jsou ilustrovány výroky respondenta. Při prezentaci výstupů výzkumu se autorka snaží systematickostí a přehledností, potýká se přitom s poměrně nesnadným úkolem, neboť je třeba prezentovat výstupy v celém souboru, pro jednotlivé věkové skupiny, vztáhnout výsledky k jednotlivým výzkumným otázkám, předchozímu vlastnímu výzkumu a zhodnotit je vzhledem k jednotlivým modelům posttraumatického růstu. Domnívám se, že je s těmito úkoly velmi dobře textově vypořádala, osobně bych preferovala řazení respondentů (R1-R18) dle jejich věku, což by usnadnilo orientaci.

Celkově práci považuji za velmi zdařilou a přínosnou, oceňuji úsilí autorky o systematické zachycení pozitivních posttraumatických změn u tak rozsáhlého výzkumného souboru (co do počtu respondentů i věkového rozpětí) a komparaci výsledků pro jednotlivé věkové skupiny, což je i v porovnání s publikovanými výzkumy v této oblasti ojedinělé.

Práce ve všech ohledech splňuje nároky na diplomovou práci, vřele doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

- 1) Nakolik jste cítila při výstavbě a názvu témat posttraumatického růstu v DP (např. Spirituální změna, Nové možnosti) vázanost k tématům – jejich názvům a obsahům, které jste využila, v BP, případně jsou definovány v nějakém z teoretických konceptů (např. Tedeschi – Calhoun)?
- 2) Jak mohl výzkum ovlivnit fakt, že část rozhovorů byla realizována telefonicky? V diskusi uvádíte, že tento fakt mohl ovlivnit sdílnost respondenta – lze dle obsahu či rozsahu rozhovorů tuto úvahu nějak ověřit?

V Praze dne: 4. 1. 2023

Hana Valentová